

160429

Till Lotta Loosme,
kommunikationschef på SVT för
Eurovision Song Contest 2016

SVTs ansvar att inte utestänga personer med doftöverkänslighet

Astma- och Allergiförbundet har läst om SVTs beställning av en symbol/skulptur i form av en blomma som ska användas för nedräkning inför Eurovision Song Contest. På SVTs webbplats står bland annat: *”Årets slogan återknyter till temat att samlas, ett tema som även rimmar väl med värdstadens värderingar om ett Stockholm för alla. ”Come Together” förmedlar även att alla människor är mer än välkomna att uppleva Eurovision 2016, antingen på plats i Globen eller från tv-soffan”.*

Vi läser vidare på webbplatsen: *”Den tredimensionella skulpturen bygger på symbolen för Eurovision Song Contest 2016. Symbolen, en magisk blomma, är framtagen av reklambyrån INGO på uppdrag av Sveriges Television och EBU...Blomman är också en energisnål ljus-installation som dessutom doftar svagt och spelar musik. Blomman står på ett tre meter högt podium med en integrerad nedräkningsklocka.”*

”Doften från den magiska blomman kommer från ett system som följer IFRA:s, d v s International Fragrance Associations, kriterier för framställning, hantering och användning av dofter. Doften levereras av Uniscent som representerar ScentAir i Sverige.”

Astma- och Allergiförbundet vill påpeka att SVT i form av public servicebolag har ett särskilt ansvar att inte exkludera personer med funktionsnedsättning, exempelvis doftöverkänslighet. Doftsättning av luften i offentliga miljöer (även utomhus) anser vi är olämpligt och innebär en förorening eftersom personer med doftöverkänslighet kan reagera även på mycket låga halter av dofter – oavsett om de är godkända av IFRA eller ej (se fakta sid 2).

Det är en negativ trend att offentliga miljöer i allt större utsträckning doftsätts och därmed bidrar till att utestänga personer med doftöverkänslighet. Det stämmer inte med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sveriges riksdag skrivit på och inte heller med årets slogan ”Come together” för ESC. Vi förväntar oss att doftsättningen stängs av och att en policy antas av SVT om att doftsättning inte ska förekomma framöver i SVTs arrangemang.

Maritha Sedvallson
Förbundsordförande, Astma- och Allergiförbundet

Fakta om doftöverkänslighet och doftsättning

Symtom och orsak till reaktion

Vanliga symtom vid doftöverkänslighet är besvär från luftvägar, slemhinnor i ögon, näsa och hals (till exempel heshet) eller allmänna symtom som huvudvärk, yrsel, trötthet och svettningar. Dofter kan även utlösa astmaanfall hos personer med astma. De som har astma eller allergi kan ibland vara känsligare för dofter än annars – exempelvis under pollensäsongen eller vid förkylning.

Symtom vid doftöverkänslighet (sensorisk hyperreaktivitet) påminner om astma, men orsakerna till reaktionen är inte samma. Immunförsvaret är inte inblandat och luftvägarna täpps inte till som vid astma. Doftöverkänslighet beror på reaktion och överretbarhet i sensoriska nerver i luftvägar och ögon (det så kallade kemestetiska sinnet) och har inte med luktsinnet att göra.

Vad kan utlösa symtomen?

Mycket låga halter av dofter och kemikalier kan utlösa besvär. Olika typer av parfymerade produkter som parfym och rakvatten, tvätt- och sköljmedel, hygienprodukter som deodorant, tvål, schampo, hårspray och lotion och rengöringsmedel kan ge reaktioner. Även blommor/växter och kemikalier från produkter eller inredning och material kan ge problem.

Diagnos och behandling

För personer med doftöverkänslighet är det viktigt med en korrekt diagnos som visar att man har en överretbarhet i slemhinnorna (så kallad sensorisk hyperreaktivitet, SHR) och inte en allergireaktion i immunförsvaret. Ett sätt att diagnosticera SHR är ett inandningstest med capsaicin som görs på specialistklinik. I dag finns inte någon medicinering eller behandling för personer med doftöverkänslighet. Istället blir man helt hänvisad till att undvika det man inte tål. På så sätt blir man beroende av omgivningens hänsyn och förståelse när det gäller att avstå från parfym och parfymerade produkter.

Vad anser Astma- och Allergiförbundet och Folkhälsomyndigheten om doftsättning?

I vissa köpcentrum, butiker och hotell har det även blivit vanligt att doftsätta inomhusluften med doftämnen, så kallad ”sensory branding” – marknadsföring som involverar sinnen. Personer med astma/allergi eller doft- och kemikalieöverkänslighet blir då sjuka och utestängs från många miljöer. Astma- och Allergiförbundet anser att doftsättning av offentliga inomhusmiljöer ska vara förbjudet.

Folkhälsomyndigheten beskriver på sin webbplats: ” att tillsätta parfymämnen till luften är att tillsätta ett främmande ämne som gör att luftkvaliteten blir sämre och kan utgöra en olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken. Enlig allmänna råd om ventilation bör lokaler med bristfällig luftkvalitet åtgärdas. Miljökontoren kan ställa krav på att doftsättning av allmänna lokaler (inomhus) upphör och att luftkvaliteten i övrigt ska vara tillfredsställande.

Se även Reportage i SVT Nyheter 2014 om doftsättning och problem som det skapar för personer med doftöverkänslighet; <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/doftmaskiner-skapar-halsoproblem-for-hundratusentals>